

स्वत्प्रतिक्रीय

जातीय विभेद कहिलेसम्म ?

छुवाछूतमुक्त राष्ट्र धोषणा गरेको १० वर्ष हुँदा पनि समाजमा अभैं जातीय विभेद हट्न सकेको छैन । घर गाउँ तथा सार्वजनिक सभा समारोहमै दिलित समुदायका व्यक्तिहरू अपमानित हुँदू परेको छ । व्यक्तिशापिका संसदले २०६३ जेठ २१ मा मुलुकलाई छुवाछूत सुन्न राष्ट्र धोषणा गरेको थिए । जातीय विभेद तथा छुवाछूत (कस्तुर र सजाय) ऐन पारित गरेर दण्ड सजायको व्यवस्था गरे पनि अभैं जातीय विभेद हट्न सकेको छैन ।

दिलित भएकै आधारमा समाजमा हैपिनुपैर र व्येपिनुपैर मात्रै नभई उठिबासै लाज्जासम्मका घटना नेपाली समाजमा भएका छैन । जातीय तथा अन्य छुवाछूत र भेदभाव (कस्तुर र सजाय) ऐनसमेत नेपालमा छ । तर यसबीचमा पनि बारम्बार छुवाछूतको घटना मुख्यरित रूपमै बाहिर आइरहेका छैन । जातीय विभेद सम्बन्धी संविधान र कानूनमा गरिकाएका व्यवस्था कानूनमै सुनित छून्दा विभेदले जरा गाँडेको हो । जातीय आधारमा हत्यासम्म भएका छैन । मानव सभ्यताकै कलंकका रूपमा रहेको जातिपाती कुप्रथाको निर्भुल नगरी समाजमा व्याय स्थापना हुन सकैन, तर यस्ता घटनामा स्थानीय जनप्रतिनिधि नै संलग्न हुने र कहिलेकाहीं प्रतिनिधि सभाका सदस्यहरू पनि भावितार बले गरेका छैन । नीति निर्माता र शासक नै कुप्रथाको संरक्षकमा उभएपछि जातिपातीको कुप्रथाको जरो भै जब्चार ढंगले बलियो भएको छ । यसो हुनु दुखद हो । छुवाछूतमुक्त राष्ट्र धोषणाले विषेश गरी जातीय विभेद तथा छुवाछूतको चेपाना परेका लाई दिलित समुदायलाई शान्ति, विकास, सामाजिक व्याय, समानता लगायतमा ढूलो राहत पुऱ्ये गरिएको भएपनि त्यसको आभाष जलताले पाउन सकिरहेका छैन । एककाइसौं शताब्दीमा पनि आयुतिक समाज, शहर र मान्यहस्तमा जातीय छुवाछूत प्रथाले जरो गाँडेरै बरेको छ । आफ्लाई सम्भ्य, शिक्षित, आधुनिक, मानवतावादी र समाजावादी भन्ने व्यक्तिहरूले जसरी लेख र भाषणमा जातीय छुवाछूत प्रथाको विरोध गर्दैन् । अहिलेको आधुनिक समाजमा पनि जातिपाती कुप्रथाको रिन्सुल नगरी समाजमा व्याय स्थापना हुन सकैन, तर यस्ता घटनामा स्थानीय जनप्रतिनिधि नै संलग्न हुने र कहिलेकाहीं प्रतिनिधि सभाका सदस्यहरू पनि भावितार बले गरेका हो । जातीय आधारमा हत्यासम्म भएका छैन ।

मानव सभ्यताकै कलंकका रूपमा रहेको जातिपाती

कुप्रथाको निर्भुल नगरी समाजमा व्याय स्थापना हुन सकैन,

तर यस्ता घटनामा नामकरण गरी यो भूमोला

शासन नाले विश्वासापि नै नियन्त्रण

गर्न संसदमा समावना रहेको धारणा

प्रत्युत्तर गरे ।

शीतयुक्तकालीन समयमा यो

धारणा दैरेशको रणनीतिक सोचाई बन युग्यो । तस्रै गरी कोलाल

मानवतावाद नामकरण नामले रिमल्यान्ड

सिद्धान्त प्रत्युत्तर गरे । उनका असार

रिमल्यान्ड (योरोप, मायार्क, दालिङ र

पूर्णी विस्या) विश्व भूमोली

मूलको हित आपूर्ति गर्नु हो ।

जातिनर्तन र शान्ति, सन्तुलन

सम्बन्धीको तात्पुरता नै नियन्त्रण

गर्ने जातिपातीको तात्पुरता

हो । असार असार र असार

रिमल्यान्ड र असार

रिमल

